

LBRIS

We know
books

Călător pe mapamond

Madeira

A
ad
AD LIBRI

Cuprins

	<i>Bem-vindo à Madeira, Ilha das Flores!</i>	5
	Introducere	6
	Repere istorice	8
	Cele mai frumoase 10 locuri din Madeira	12
	Cele mai interesante 10 experiențe madeireze	16
	Funchal, capitala insulei	23
	Împrejurimile Funchalului	57
	Zona de sud-vest	75
	Coasta nordică	89
	Zona estică	103
	Porto Santo, Ilhas Desertas și Ilhas Selvagens	111
	Recomandări	121
	Informații utile	129
	Index	138

Bem-vindo à Madeira, Ilha das Flores!

Introducere	6
Repere istorice	8
Cele mai frumoase 10 locuri din Madeira	12
Cele mai interesante 10 experiențe madeireze	16

Introducere

Izolată în nordul Oceanului Atlantic, la 500 km de coasta africană și aproape 1.000 km de cea portugheză, Madeira este o insulă vulcanică care are parte de o primăvară perpetuă, căci aici plantele rămân înflorite de-a lungul întregului an. Comparată adesea cu un paradis tropical în genul celor de Gauguin, această insulă este acoperită de podgorii, livezi de papaya și meri, plantații de bananieri și trestie de zahăr și flori exotice viu colorate, precum *Strelitzia reginae*, cunoscută ca Pasărea Paradisului, orhidee, hortensii

și bougainvillea. Peisajul este neașteptat de divers, de la faleza vulcanică abruptă la pădurea de laur inclusă în Patrimoniul Natural Mondial Unesco, și de la plaje cu pietriș la vârfuri care depășesc înălțimea de 1.800 m, precum Pico Ruivo (1.862 m), Pico das Torres (1.851 m) și Pico do Arieiro (1.818 m). Dacă precizăm că două treimi din Madeira au statut de parc natural național veți înțelege de unde îi vine renumele de insulă paradisiacă.

Clima subtropicală care o caracterizează este însă oarecum relativă. Veți observa imediat că zona nordică, umedă și ploioasă, este complet diferită de coasta sudică, însorită și uscată, deși distanța dintre ele nu este mai mare de 22 km. Pentru a compensa această diferență, în secolul al XVI-lea a fost amenajată o rețea de mici canale de irigație (*levadas*), care străbat întreaga insulă pe o lungime mai mare de 2.000 km. Această complicată și ingenioasă lucrare inginerească are menirea de a aduce (verbul portughez *levar* înseamnă „a căra”) apa din zona nordică ploioasă în cea sudică, unde se află terenurile agricole, plantațiile de trestie de zahăr și banane

Sus: Fajã da Quebrada Nova

Jos: Pasărea Paradisului (*Strelitzia reginae*)

LBRIS

și podgoriile. Pe lângă fiecare dintre aceste minicanale, cu lățimea de doar 50 cm și înălțimea de 30-60 cm, a fost amenajată o potecă (*esplanada*). Urmând aceste cărări veți ajunge în cele mai îndepărtate colțuri ale insulei, inaccesibile altminteri. Puteți explora astfel pădurea de laur (*Laurissilva*) și cele mai înalte vârfuri de pe insulă. Când porniți în asemenea drumeții de-a lungul *levadas*, echipați-vă corespunzător și țineți cont de faptul că părțile cele mai înalte ale insulei sunt învăluite aproape mereu în ceață și nori și bătute de vânturi.

Deși se află mai aproape de coasta africană decât de cea portugheză, Madeira este înglobată în Portugalia, ca Regiunea Autonomă Madeira, având propriul Guvern și Parlament și dispunând de putere executivă deplină. A fost colonizată începând din 1419, când pe țărmul ei a debarcat exploratorul portughez João Gonçalves Zarco, socotit părintele insulei. Tot lui i se datorează și numele ei, care înseamnă Insula Pădurilor. Se pare că la începuturi era acoperită în întregime de păduri, defrișate în mare parte pentru a face loc plantațiilor de trestie de zahăr. Până în anii 1950 zona nordică era aproape inaccesibilă dinspre uscat, singura cale de a ajunge pe coasta ei fiind cea a apei. Șosele noi și tuneluri care taie muntele au schimbat între timp fața insulei, iar după aderarea la Uniunea Europeană, în 1986, infrastructura de transport rutier a fost modernizată complet, din fonduri UE. Astfel, astăzi puteți ajunge ușor din capitala Funchal în oricare punct al insulei în mai puțin de trei ore.

Madeira, cu o faleză în general abruptă, duce lipsă de plaje cu nisip, așa că localnicii și turiștii preferă coasta sudică a insulei Porto Santo, aflată la cca 40 km depărtare, unde se întinde, de-a lungul a 9 km, o plajă cu nisip fin auriu. Aceasta i-a adus renumele de Insula de Aur. Porto Santo a fost, de fapt, prima insulă a arhipelagului descoperită de Zarco, în 1418, iar apoi și-a legat numele de cel al lui Columb, care s-a căsătorit cu fiica primului guvernator de aici.

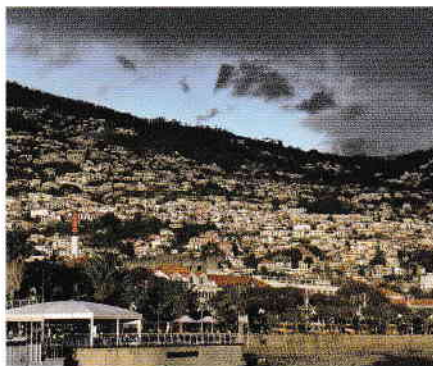
We know books

În afară de insulele Madeira și Porto Santo, ambele locuite, arhipelagul Madeira cuprinde alte cinci insule, nelocuite însă, dintre care trei sunt cunoscute ca Ilhas Desertas (Insulele Pustii), iar celelalte două ca Ilhas Selvagens (Insulele Sălbatiche). Ilhas Desertas, la 20 km sud-est, adăpostesc o colonie de foci-sihastru (*Monachus Monachus*), o specie pe cale de dispariție, iar Ilhas Selvagens, aflate la aproape 300 km sud, sunt de asemenea o rezervație naturală protejată.

Ilha das Flores (Insula Florilor), așa cum este cunoscută Madeira, a atras de la început vizitatori faimoși, de la Columb la împărăteasa Sisi și Churchill, și astăzi este în continuare una dintre cele mai căutate destinații turistice din lume.

Madeira, în cifre

- Lungime: 57 km
- Lățime: 22 km
- Suprafață: 741 km² (830 km², arhipelagul)
- Suprafața acoperită de păduri: 220 km²
- Locuitori: 260.000, din care 120.000 trăiesc în capitala Funchal și în împrejurimi
- Distanța: față de Lisabona – 960 km față de coasta africană – 500 km față de Insulele Azore – 950 km

Jos: Capitala Funchal, amplasată într-un adevărat amfiteatru natural

Madeira – repere istorice

în urmă cu 15 milioane de ani

Formarea arhipelagului Madeira în urma unei erupții vulcanice.

77 î.Hr.

Prima menționare a insulei Madeira, în opera lui Pliniu cel Tânăr, *Historia Naturalia*.

1351

Trei insule din apropierea coastei africane sunt reprezentate pe o hartă genoveză. Madeira apare trecută drept Lolegname sau Isola de Legno, Insula de Lemn.

1418

În urma unei furtuni puternice care i-a abătut din drumul lor, João Gonçalves Zarco și Tristão Vaz Teixeira debarcă pe insula Porto Santo. Expediția, care a pornit din Algarve, în sudul Portugaliei, era patronată de prințul Henrique Navigatorul (1394-1460).

1419

Împreună cu Tristão Vaz Teixeira și Bartolomeu Perestrelo, João Gonçalves Zarco – aventurierul portughez socotit părintele Madeirei – se întoarce pe insula mai mare din fața Porto Santo, pe care o colonizează, dându-i numele Madeira, adică Insula Pădurilor sau Insula Lemnului, deoarece era acoperită în întregime de păduri.

1425

Regele João I declară Madeira provincie oficială a Portugaliei, dăruind-o prințului Henrique, care, la rândul lui, transmite dreptul de proprietate asupra pământurilor lui Zarco și Teixeira. João Gonçalves Zarco a primit jumătatea de sud-vest a Madeirei, iar Tristão

Vaz Teixeira, jumătatea de nord-est. Bartolomeu Perestrelo a devenit guvernatorul insulei Porto Santo.

sfârșitul secolului al XV-lea

Începând din anii 1480, pe insulă se stabilesc numeroși coloniști europeni, printre care și comercianți. Sunt înființate plantații de trestie de zahăr – primele de acest gen din lume – și se construiește sistemul de irigație, constând dintr-o rețea de canale, numite *levadas*, care străbat întreaga insulă, transportând apa din zona nordică ploioasă în sudul secetos. Sunt aduși sclavi de pe Insulele Canare pentru a lucra pe plantațiile de trestie de zahăr și a amenaja aceste *levadas*. Madeira a prosperat rapid de pe urma industriei zahărului, care a intrat în declin abia după înființarea unor plantații similare în Brazilia.

1478, 1486

Exploratorul Cristofor Columb vizitează insula, adus aici de negoțul său cu trestie de zahăr, și se căsătorește cu Dona Filipa Moniz Perestrelo, fiica primului guvernator al insulei Porto Santo.

1497

Capitala insulei este stabilită definitiv la Funchal.

începutul secolului al XVI-lea

După ce Diogo Teives a inventat moara mecanică pentru trestia de zahăr, acționată de puterea apei, producția a crescut în mod spectaculos, ajungând la 3.500 de tone de trestie de zahăr pe an. Este perioada de aur a Madeirei, când aceasta cunoaște o dezvoltare economică și culturală care o face cunoscută în rândul lumii.

LBRIS

We know
books

1514

Potrivit primului recensământ de pe insulă, numărul locuitorilor ajunge la 5.000, fără a fi socotiți însă și sclavii.

1516

Funchalul devine sediu arhiepiscopal.

1566

Insula este atacată de piratul Bertrand de Montluc, care a sosit cu 11 galioane și 1.300 de oameni și a ținut sub asediu Funchalul timp de 16 zile, timp în care au fost uciși aproape 300 de localnici. Atacurile piratilor au continuat de-a lungul întregului secol al XVI-lea.

1580-1640

Filip al II-lea al Spaniei pretinde coroana Portugaliei și ocupă teritoriile acesteia. Din 1580 până în 1640, Madeira, asemenea restului Portugaliei, rămâne sub guvernarea Castiliei. Teritoriile portugheze își redobândesc independența în 1640.

1640

Numărul locuitorilor ajunge la 30.000.

1662

Căsătoria dintre Carol al II-lea al Angliei și Caterina de Braganza, fiica regelui João al IV-lea al Portugaliei, duce la strângerea legăturilor comerciale dintre englezi și madeirezi. În această perioadă înflorește comerțul cu vin, în special cu Marea Britanie, India occidentală și coloniile engleze din America. Producția de vin crește, ajungând la 45.000 de butoaie pe an, dintre care 30.000 sunt exportate.

1703

Tratatul de la Methuen dintre Portugalia și Anglia încurajează și mai mult legăturile comerciale dintre

cele două țări. Vinurile din Madeira exportate în Anglia sunt scutite de taxe, iar țesăturile englezești exportate în Madeira, la fel. Din ce în ce mai mulți negustori englezi se stabilesc în Madeira.

1766

Madeira obține dreptul de a bate monedă proprie.

LEBRIS

We know
books

1768

Navigatorul englez Cook trece prin Madeira.

1775

Abolirea sclaviei în Portugalia.

1801-1802

Insula cunoaște prima ocupație engleză, în timpul războaielor napoleoniene.

1807-1814

A doua ocupație britanică. 2.000 de garnizoane sunt aduse aici ca reacție la ocuparea Portugaliei de către francezi, în timpul războaielor napoleoniene. Mulți dintre acești englezi nu mai părăsesc insula și se stabilesc aici.

1851

Cluperca *Oidium tuckeri* atacă vițade-vie, ceea ce provoacă mari pierderi producătorilor de vinuri.

1856

7.000 de localnici au murit în urma unei epidemii de holeră.

1872-1873

Filoxera distruge plantațiile de vițade-vie din Madeira. Insula începe să exporte banane, care rămân de atunci principala ei recoltă.

1891

Deschiderea hotelului Reid's atrage turiștii pe insulă. Madeira ajunge la 132.223 de locuitori.

1914-1918

În timpul Primului Război Mondial, Portugalia a fost de partea Aliaților. În 1916, un submarin german a bombardat portul Funchal.

1931

O lovitură de stat, eșuată în final, este pusă la cale în Portugalia, în urma crizei bancare și a creșterii prețului la pâine.

1933

În Portugalia începe dictatura lui Salazar, care va fi înlăturat de la putere abia în 1968.

1939-1945

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Portugalia rămâne neutră. Pe insulă își găsesc totuși adăpost mulți refugiați din Gibraltar.

1960

Este inaugurat aeroportul de pe insula Porto Santo.

1964

Deschiderea Aeroportului Santa Catarina.

1976

După înlăturarea dictaturii militare din Portugalia, în 1974, coloniile acesteia își dobândesc independența. Madeira rămâne în cadrul Portugaliei ca regiune politică autonomă, cu propriul parlament.

1986

Intrarea Portugaliei în UE atrage din 1993 investiții masive pentru dezvoltarea infrastructurii, drumurilor și serviciilor sanitare din Madeira.

1997

Inaugurarea *Via Rápida*, autostrada care a făcut mult mai ușor accesibile localitățile insulei.

2000

Aeroportul Santa Catarina este extins. Este dată în funcțiune linia de funicular dintre Funchal și Monte.

2004

Madeira este desemnată regiunea anului în UE. Alberto João Jardim, care a deținut președinția insulei mai mult de un sfert de secol, câștigă și al optulea mandat.

We know
books

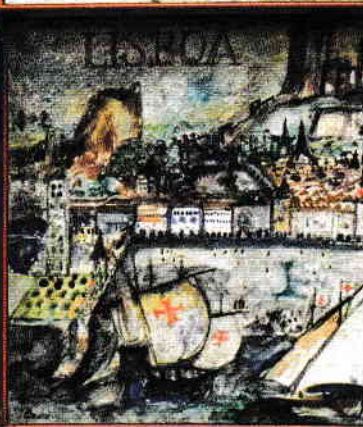

HE IAPÃO, ONDE NACE A PAZ
QUE ILUSTRADA SERA COM A LEY

PORTUGAL

Amatante o segundo conde do século XVI. Dom João III reio em Portugal. As viagens portuguesas pelos mares do Oriente, já se fixem com frequência. A chegada em Antioquia, o primeiro dia de maio de qualquer forma de português chegar ao Japão, mais tarde, em maio. Cada vez que chegavam a toda parte. História Charles Boxer. O Império Luso de Comércio encobriu em do. Histórias que Portugal se mista muito das viagens da chegada.

MACAO

Regra do grande Navio
Gen para Nagasaki